

Nr 18.

Allmänna beredningsutskottets utlåtande över motion om viss ändring i stadgan angående hotell- och pensionatsrörelse.

I en inom andra kammaren väckt motion, II: 13, har herr *Christenson* hemställt,

1) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådana ändringar i stadgan angående hotell- och pensionatsrörelse av den 8 juni 1917, att hotell- och pensionatsföretag befrias från anmälningsskyldighet för svenskar och för nordiska resande, samt

2) att vederbörande utskott utarbetar förslag till lagtext.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från utlänningskommissionen, länsstyrelserna i Malmöhus och Kopparbergs län samt statspolisintendenten.

Utlänningskommissionen erinrar om den s. k. turistutredningens betänkande samt uppger, att i Danmark genomförda lättnader i huvudsak endast avser danska medborgare.

Kommissionen redogör vidare för nu gällande bestämmelser och syftet med desamma. Kommissionen säger sig vara väl medveten om att anmälningsskyldigheten kan vara mycket betungande för hotell- och pensionatsföretagen, framför allt under turistsäsongen, och att det med skäl kan ifrågasättas om icke nordiska turister, vilka i allmänhet icke behöver stå under särskild tillsyn, kunde undantagas. Så torde emellertid icke kunna ske, då det icke vore möjligt att särskilja turister från andra nordiska hotellgäster.

Med hänsyn till att det, oavsett om kravet på uppehållstillstånd slopas, även framdeles kommer att föreligga behov av att i vissa fall kunna utvisa nordbor från Sverige, kan kommissionen icke tillstyrka, att innehavare av hotell och pensionat befrias från skyldigheten att anmäla nordiska resande. Kommissionen föreslår emellertid, att då fråga är om sällskapsresa, vari endast nordbor deltagar, de individuella anmälningsskorten må utbytas mot en av reseledaren upprättad och undertecknad förteckning över deltagarna.

Avslutningsvis meddelar kommissionen, att den under hand av kriminalpolisintendenten i Stockholm inhämtat, att denne icke skulle motsätta sig slopande av hotellinnehavares anmälningsskyldighet beträffande svenska medborgare, under förutsättning att den s. k. hotelliggaren bibehölles. Kommissionen finner en sådan lösning önskvärd.

Länsstyrelsen i Malmöhus län, som hört ett antal polismyndigheter, anför: Värde ur övervakningssynpunkt av ifrågavarande anmälningsskyldighet

synes vad angår *svenska medborgare* vara föremål för olika meningar. Av anmälningsskyldigheten i fråga följer utan tvivel för polismyndigheterna ett omfattande arbete. Siffermässigt sett är de fall då ingripande sker ganska fåtaliga i förhållande till antalet anmälningar. Trots detta torde för polismyndigheterna dessa anmälningar ur övervakningssynpunkt äga ett värde, som icke bör underskattas. Länsstyrelsen anser fördenskull att man icke, utan att frågan närmare undersökts, bör avskaffa anmälningsskyldigheten beträffande svenska resande. För övrigt bör måhända undersökas i vad mån sättet för anmälningsskyldighetens fullgörande kan förenklas.

Såvitt angår *medborgare i de övriga nordiska länderna* har betydelsen av anmälningsskyldigheten ökat i och med att passfrihet mellan de nordiska länderna införts. Det synes ställt utom tvivel att om anmälningsskyldigheten beträffande dessa medborgare borttages, härav skulle följa en avsevärd försämring av de möjligheter, polismyndigheterna numera äger att ingripa mot icke önskvärda element bland de resande. En dylik utveckling är uppenbarligen icke önskvärd. Länsstyrelsen avstyrker för sin del, att bestämmelserna om anmälningsskyldighet upphäves, såvitt rör medborgare i de andra nordiska länderna.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län, som hört landsfogden i länet, finner den omständigheten att människorna med tilltagande motorism blivit alltmera rörliga — något som även gäller brottslingar och personer, som efterlysts av polisen eller andra myndigheter — utgöra ett skäl för att icke avskaffa anmälningsskyldigheten. Beträffande deltagare i sällskapsresor med färdledare synes dock en förenklad anmälningsskyldighet kunna övervägas.

Statspolisintendenten erinrar om 1948 års utredning angående turisttrafiken, om den nya utlänningslagen samt om den nordiska parlamentariska kommitténs förslag, vilket bl. a. innebär införande av passfrihet och upphävande av bestämmelserna om arbets- och uppehållstillstånd för nordbor.

För hela resandeklientelet anser intendenten gälla, att man icke torde böra avskaffa anmälningsskyldigheten utan att man skapar garantier för att en kontroll på annat sätt kommer att utövas. Uppfattningen hos olika polismyndigheter rörande anmälningsskyldighetens ändamålsenlighet varierar. Om det stora värdet i och för sig av en effektiv hotellkontroll torde det däremot icke råda delade meningar. Resandeliggaren finge anses ha stor betydelse.

Beträffande svenska medborgare anser intendenten, att länsstyrelse bör bemyndigas att efter prövning ålägga innehavare av eller föreståndare för hotell eller pensionat anmälningsskyldighet. Lokalt betingade praktiska synpunkter kan då bättre komma till sin rätt.

Vad gäller utlänningar anser intendenten, att anmälningsskyldigheten bör kvarstå. Detta gäller även nordbor, ty om nordiska parlamentariska kommitténs förslag om upphävande av kraven på arbets- och uppehållstillstånd tillmötesgås, kommer hotellregistret att representera allt av upplysningar

beträffande dessa utläningar, som över huvud taget står till polismyndigheternas och centralmyndighetens förfogande.

Statspolisintendenten anför vidare bl. a.: De önskemål, som motionären företrätt med sitt förslag torde i det väsentligaste komma att tillgodoses i den mån länsstyrelserna efter undersökning av de lokala förutsättningarna anser sig kunna avstå från anmälningsskyldigheten beträffande svenskar. I den utsträckning så sker kommer anmälningsskorten beträffande de utländska resandena att kunna rationellare utnyttjas än vad hittills måhända på sina håll varit fallet.

Intendenten slutar med att bestämt avstyrka ett upphävande av anmälningsskyldigheten för hotell och pensionat beträffande utläningar men finner det kunna uppdragas åt länsstyrelserna att beträffande svenska medborgare pröva i vad mån motsvarande skyldighet skall åvila dem.

Utskottet. Motionärens huvudyrkande innebär, att den anmälningsskyldighet beträffande resande, som åligger innehavare eller föreståndare för hotell eller pensionat, skall upphävas i vad gäller svenska medborgare och medborgare i de övriga nordiska länderna.

De bestämmelser om kontroll över resande, varom här är fråga, återfinnes i §§ 34—37 i gällande stadga angående hotell- och pensionatsrörelse. För fullständighetens skull må nämnas att jämlikt särskild kungörelse anmälningsskyldighet föreligger jämväl för enskild person, som härbärgerar utläning.

Nya bestämmelser i förevarande ämne torde komma att träda i kraft den 1 juli innevarande år. Riksdagen har nämligen bifallit ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag till ny utlänningslag, vilken lag träder i kraft nyssnämnda dag. Enligt stadgande i 6 § av den nya lagen äger Konungen utfärda bestämmelser om anmälan av utlännings vistelse och arbetsanställning i riket. I den omprövning av gällande bestämmelser som i anledning härav pågår inom inrikesdepartementet beröres jämväl frågan om anmälan av svenska resande. Utskottet har erfarit att ett utkast till kungörelse nu föreligger och kommer att bli föremål för remissbehandling.

I yttrandena över motionen har rätt starkt divergerande uppfattningar framförts, i stort sett beroende av den större eller mindre vikt man ur polisiära synpunkter velat tillmäta anmälningsskyldigheten. Utskottet är för egen del av den uppfattningen att en förenkling av förfarandet i vad gäller svenska medborgare är påkallad och kan genomföras utan att effektiviteten av kontrollen behöver äventyras. Utskottet vill sålunda förorda att den generella anmälningsskyldigheten slopas beträffande svenska resande men att resandeliggaren bibehålles. I fråga om medborgare i de övriga nordiska länderna vill utskottet erinra om att passfrihet för dem nu är införd och att förslag föreligger om upphävande av kravet på arbets- och uppehållstillstånd, vilket förslag torde äga goda förutsättningar att bli antaget. Om så

sker komme den kontroll som anmälningsskyldigheten innebär självfallet att öka i betydelse. Härtill kommer den i sammanhanget mycket väsentliga omständigheten att vid internordiska förhandlingar från andra nordiska länders sida lär ha framförts önskemål att respektive länders myndigheter genom de svenska övervakningsorganen skall beredas möjlighet till kontroll över medborgare i dessa länder, som vistas i Sverige.

Utskottet har gjort sig underrättat om innehållet i ovan omnämnda utkast till kungörelse. Det synes, med hänsyn till att ärendet ännu endast befinner sig på ett förberedande stadium, icke här böra lämnas någon redogörelse för detaljer i förslaget. Så mycket torde emellertid kunna sägas, att förslaget för hotellen och pensionaten får anses innebära vissa lättnader i anmälningsförfarandet över huvud taget och särskilt beträffande svenska resande. Det torde enligt utskottets mening, med beaktande av vad utskottet har sig bekant om myndigheternas och hotellorganisationernas inställning, icke behöva råda någon tvekan om att motionärens önskemål genom bestämmelserna i den blivande kungörelsen kommer att tillmötesgå i den omfattning som utskottet, enligt vad ovan sagts, funnit lämplig. Med hänsyn härtill finner utskottet icke påkallat att riksdagen avlåter någon skrivelse i ärendet till Kungl. Maj:t utan hemställer,

att motion II: 13 icke må till någon riksdagens åtgärd för-
anleda.

Stockholm den 6 april 1954.

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Andersson, Lars, Andersson, Birger*,
Jonsson, John Wiktor*, fru Wallentheim*, herrar Nyström, Jansson, Erik,
Svensson, Rikard, Johansson, Theodor och Lundström*;

från andra kammaren: herrar Svensson i Alingsås, Gustafsson i Bogla*,
fru Sjöstrand, fru Svedberg*, herrar Nilsson i Bästekille*, Nordkvist i Kal-
mar, Jönsson i Rosshol, Bark*, Andersson i Ronneby*, Svensson i Krokstorp,
Ekström och Berggren.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.